



**SYMBOLICKÁ MOC
ČESKÝCH KORUNOVAČNÍCH KLENOTŮ**

16. ledna – 23. ledna 2018
Vladislavský sál

1918
100
2018



VÝSTAVNÍ PROJEKT ZALOŽENO 1918

V základech státnosti

Císařská konírna Pražského hradu
10. 1.–15. 1. 2018
Vstup zdarma

České korunovační klenoty

Vladislavský sál
16. 1.–23. 1. 2018
Vstup zdarma

Labyrintem dějin českých zemí

Císařská konírna Pražského hradu
27. 2.–30. 6. 2018

Doteky státnosti

Jízdárna Pražského hradu
7. 3.–31. 10. 2018

Stráž na Hradě pražském

Tereziánské křídlo Královského paláce
28. 6.–31. 10. 2018

www.hrad.cz/zalozeno1918



Kancelář prezidenta republiky



Správa
Pražského
hradu



Prezident republiky

Vážený návštěvníci,

dovolte, abych Vás přivítal na Pražském hradě a výstavě českých korunovačních klenotů u příležitosti 100 let naší republiky a 25. výročí vzniku samostatné České republiky.

Nenajdeme u nás místo tak spjaté s českým státem a jeho historií, jako je Pražský hrad. Sem se upínaly zraky obyvatel ve vypjatých okamžicích, v jeho zdech se po staletí odrážely osudy národa. Býval rezidencí českých panovníků a od roku 1918 je sídlem prezidenta republiky. V jeho středu se nalézá duchovní centrum naší země, katedrála sv. Víta, Václava a Vojtěcha, s místem uložení českých korunovačních klenotů. Spolu s Pražským hradem se korunovační klenoty právem řadí mezi symboly české státnosti.

Svatováclavská koruna nikdy nebyla jen výjimečnou zlatnickou prací nebo královským diadémem. Svoji podobou odkazuje ke starší přemyslovské tradici a k biblickým textům, nevlastnil ji panovník, jako symbol země náležela národnímu světcovi a patronovi. Vládcům byla pouze půjčována, stejně jako je jim pouze dočasně svěřována do ochrany celá země. I dnes, když spolu s dalšími klíčky odemykáme dveře od Korunní komory, jde o symbolické vyjádření našeho společného závazku a povinnosti pečovat o Českou republiku, rozvíjet její tradice a mít v úctě její občany. Jde o připomínku pomíjivosti aktuálních politických svárů a příležitost zdůraznit hodnoty, jež nás spojují.

České korunovační klenoty jsou jedním z nejkrásnějších odkazů minulých generací. Jubilejní rok 2018 nám dává příležitost oživit jejich tradici a přihlásit se k nim jako k součásti našeho vztahu k rodné zemi.

Se srdečným pozdravem a přáním všeho dobrého

Miloš Zeman

VLADISLAVSKÝ SÁL

Velký sál, nazvaný podle osoby stavebníka, českého a uherského krále Vladislava Jagellonského, zabírá prakticky celou plochu hlavního palácového podlaží. Je nejen největším, ale také nejdůležitějším prostorem celého královského paláce. V době svého vzniku byl nepochybně určen pro nejvýznamnější události; zde zasedal zemský sněm, zde se odehrávaly velkolepé slavnosti po korunovaci českých králů, zde přijímal panovník hold českých stavů a zahraniční poselstva.

Velký sál na tomto místě nechal vybudovat už Karel IV. při obnově a přestavbě paláce v době kolem poloviny 14. století. Sál však nebyl klenutý a jeho rovný strop podírala pravděpodobně řada sloupů. V jižní obvodové zdi se dosud zachoval vítězný oblouk palácové kaple, jejíž drobné presbyterium vystupovalo z průčelí jako polygonální arkýř.

Dnešní podobu získal sál při přestavbě, kterou pro krále Vladislava Jagellonského realizoval Benedikt Ried. Tři obvodové stěny Karlova sálu ponechal, pouze původní okna zazdil a prorazil nová, mnohem rozměrnější. Hlavní čelo sálu, kde při slavnostech stával panovníkův trůn, tvořila nová východní stěna, prolomená portálem a velkými okny. Nad nimi je dodnes Vladislavův monogram s letopočtem 1500, znak Českého a Uherského království s čísly 29 a 10, která označují délku králova panování v obou zemích. K ohromujícímu dojmu, jakým sál na každého návštěvníka působil a působí, významně přispěla odvážná kroužená klenba, která nemá žádné vnitřní podpory a ponechává tak interiér zcela volný. Obrazce, jež vytvářejí klenební žebra, vynikají díky množství světla, proudícího dovnitř obrovskými okny.

Nejdůležitější události státního významu se v sále odehrávaly i poté, co královský palác přestal být trvalou rezidencí českých panovníků. Hostina po korunovaci Ferdinanda V. v roce 1836 byla sice v řadě korunovačních slavností na Pražském hradě poslední, tradici ústředního prostoru celého státu však v pozměněné podobě přejala i Československá republika. Poté, co sál prošel obnovou, se zde v roce 1934 konala volba prezidenta republiky a po ní následovaly další. Státní reprezentaci slouží sál dodnes.



KNÍŽE VÁCLAV „VĚČNÝ DĚDIC ČESKÉ ZEMĚ“



Přesný rok Václavova narození neznáme, ale předpokládáme, že se narodil roku 907 jako nejstarší ze tří synů a čtyř dcer českého knížete Vratislava (asi 888–921) a jeho ženy Drahomíry, princezny z rodu Stodoranských knížat (Stodorané byli slovanským kmenem žijícím na území dnešního Braniborska). Kníže Vratislav, mladší syn zakladatele přemyslovské dynastie knížete Bořivoje a jeho ženy Ludmily, vládl od roku 915 a na Pražském hradě (ten jako opevněné knížecí sídlo založil Vratislavův starší bratr, kníže Spytihněv) začal stavět baziliku sv. Jiří. Byl v ní i pochován, poté co začátkem roku 921 podlehl zraněním z bojů s Maďary. Za tehdy nastoleného, ale ještě nedospělého Václava krátce vládla Drahomíra (15. září 921 dala zavraždit kněžnu Ludmilu). Václav se ujal vlády někdy před rokem 925 (v říjnu 925 dal převézt do kostela sv. Jiří na Pražském hradě ostatky své babičky Ludmily).

Václava si můžeme představit jako vyššího, fyzicky zdatného muže s dlouhými, světle hnědými vlasy. Václav byl válečníkem, jenž se v čele svých bojovníků účastnil se zbraní v ruce konfliktů své doby. V zimě roku 928/929 saský vévoda a (východo)franský král Jindřich (Heinrich, zakladatel německé královské a císařské dynastie Ottonů) dobyl při válečném tažení proti Slovanům sídlo Stodoranských knížat Brennu (dnešní Brandenburg). Poté se obrátil k jihu, na jaře 929 dobyl a vyplenil hlavní hrad Glomačů (Ganu či Janu, na území pozdějšího Míšeňska) a v létě 929 přitáhl se svou saskou armádou, podpořenou ještě bavorským vojskem svého spojence, nedávno se mu podrobivšího bavorského vévody Arnulfa, do Čech, kde kníže Václava s jeho Čechy oblehl na Pražském hradě. Kníže Václav se mu poddal, uznal nad sebou Jindřichovu svrchovanost a zavázal se mu platit každoroční poplatek (tzv. „tributum pacis“, výpalné svého druhu). Vládce vojensky slabšího geopolitického útvaru se takto zavazoval udržovat mír se silnějším „ochráncem“ každoročním pla-

cením poplatku (a většinou i povinnou vojenskou pomocí na požádání; svrchovanost se odehrávala v personální rovině a musela se s každým novým panovníkem obnovovat). Roku 929 šlo o nové uspořádání středoevropských mezinárodních vztahů. Přemyslovská knížata před Václavem zřejmě platila od roku 895 poplatek za mír Bavorům (církevně patřily Čechy do řezenské diecéze) a před nimi kníže Bořivoj zase Moravanům (což nebylo nic neobvyklého – v letech 924 až 933 král Jindřich patřil „tributum pacis“ Maďarům). Orientaci na krále Jindřicha zůstal kníže Václav věrný až do své smrti. Významnou manifestací tohoto vztahu byl neobyčejný dar krále Jindřicha knížeti Václavovi, totiž části ostatků (pravé paže) saského národního světce sv. Víta. Dar neobyčejný proto, že Sasové zázračné moci těchto ostatků (poté co roku 836 převezli celé světcovo tělo ze Saint Denis u Paříže do saského kláštera Corvey) oficiálně přisuzovali nejvyšší podíl na svých vojenských úspěších a mocenském vzestupu. K počtě sv. Víta začal kníže Václav stavět na Pražském hradě velký kostel (rotundu s jednou apsidou). Můžeme se pouze dohadovat, zda Václavova saská orientace byla trnem v oku některým českým předákům a zavdala podnět k jeho zavraždění ráno 28. září 935 u dveří kostela sv. Kosmy a Damiána na boleslavském hradě bojovníky z družiny Václavova mladšího bratra Boleslava. Tehdy patrně dvacetiletý Boleslav převzal knížecí vládu nad Čechy, podobně jako Bavoři neuznal saskou svrchovanost a volil dlouholetý boj, až se roku 950 (východo)franskému králi Ottovi (nastoupil po Jindřichovi roku 936) poddal.

Tři roky po Václavově smrti dal kníže Boleslav na znamení veřejného pokání převést jeho ostatky z Boleslavi do Prahy, kde byly 4. března 938 uloženy do nově přistavěné jižní apsidy rotundy sv. Víta („translatio“, převoz panovníkových ostatků, se v té době rovnalo svatořečení). Úcta ke svatému knížeti Václavovi jako Kristovu martyrovi (svědkovi), jenž pro víru v Krista položil život, se poté velmi rychle rozšířila a již ke konci 10. století byl kníže Václav uctíván jako národní světec. Václavův „druhý život“ trvá již přes tisíc let a jeden z jeho vrcholů představovala úcta, projevovaná českým králem a římským císařem Karlem IV. Karel IV. byl i literárním autorem legendy *Nová historie o sv. Václavu*, především však politickým autorem koncepce českého státu jako státu sv. Václava, jehož symbolem se stala svatováclavská koruna českých králů.

Zneužití sv. Václava

„Uctíváním Václava Češi vlastně potvrzují, že Václav měl pravdu, když se opíral o Němce. Toho je třeba historicky využít.“ (zastupující říšský protektor Reinhard Heydrich)

Václavovo „poddání se“ a placení poplatku za mír králi Jindřichovi se stalo od doby historika Františka Palackého neuralgickým bodem interpretace raných českých dějin. Názoru, že by mělo jít o podřízenou spolupráci s Němci, se snažila zneužít ve svůj prospěch po zřízení říšskoněmeckého Protektorátu Čechy a Morava nacistická propaganda. Kníže sv. Václav se měl stát pro český národ vzorem k cestě do „nové Evropy“ pod vedením Velkoněmecké říše, kde Němci měli hrát roli „panského národa“ a Čechům přidělili úlohu „služebného národa“. Heslo „Vévodo české země, oroduj za nás“ se objevovalo v protektorátním tisku, německý státní ministr K. H. Frank uděloval českým politikům, umělcům, publicistům aj. vyznamenání „Čestný štít Protektorátu Čechy a Morava s orlicí sv. Václava“. Český kníže se měl stát patronem zrádců a kolaborantů.

ZBROJ SVATÉHO VÁCLAVA (ARMA BEATI WENCEZSLAI)

Ve svatovítském pokladu od 10. století uchovávané relikvie zbroje svatého Václava sestávaly z kopí, meče, přilby a kroužkové košile (od konce 13. století kopí nezvěstné, od 14. století nově pochva meče a kroužkový pláštík).

Svatováclavská přilba (Galea ferrea sancti Wencezslai)



Železný plech, stříbrná fólie, stopy po emailu (ztráta železa novodobou korozí); výška bez nánosníku 17,3 cm, rozměry oválné základny 24,4 x 20,9 cm, obvod měří 70 cm (uvnitř v týlu zpevnění železným proužkem 3,8 x 16 cm). Po obvodu přilby přinýtována železná obroučka s nánosníkem (vysokým 14,7 cm, širokým 18,5 cm) ve tvaru kříže. Výzdoba nánosníku a obroučky je vytvořena tauzováním (vbitím stříbrné fólie na železný základ zdrsněný rytým šikmým mřížkováním) se stopami po zeleném a červeném emailu, obroučka je zdobena pletencovým motivem, nánosník stylizovanou mužskou postavou s pouty.

Kónický zvon přilby, vykováný z jednoho kusu železného plechu, byl vyroben nejspíše v Čechách v době knížete Václava. V dolní části původní čelní (dnes zadní) strany je malý zásek, způsobený úderem bojové sekery. Přilba byla uctívána jako svatováclavská relikvie a někdy v době mezi koncem 10. až 11. století jako taková upravena. Původní nánosník odstranili a ze zadní strany přilby se stala přední, když ji překovali, zploštili a připevnili k ní nový nánosník s obroučkou, pocházející zřejmě ze starší vikingské přilby. Postava vyrytá na nánosníku připomíná ukřížovaného Krista, nicméně spoutání provazy, a především hrozná tvář s otevřenými ústy (apotropaické gesto, jež mělo děsit demony a odvracet nebezpečí) naznačují, že zpodoben je možná severský bůh Ódin, připoutaný k posvátnému stromu Yggdrasilu. Součástí přilby byl původně ještě závěs z železných, nýtovaných kroužků (tzv. barmice, chránič uší a krku). Ten byl v době Karla IV. sejmut, nastaven a přetvořen na límeček pláštíku kroužkové zbroje.

Svatováclavský meč (korunovační meč)

Železo, dřevo, záhněda, hedvábné lampasy a samet, stříbrné nitě; délka 93,5 cm, z toho čepel 76 cm. Štíhlá železná čepel s širokým středním žlábkem (10. století) má pod záštitou druhotně vysekaný otvor ve tvaru křížku, v němž byla ve zlatém lemu uložena relikvie sv. Václava (nedochováno). Železný jílec pochází z 13. století, dřevěná rukojeť je potažená hedvábnou látkou s rostlinným dekorem (13./14. století, není vidět), přes kterou je přetažen stříbrem vyšíváný samet (z roku 1791). Rukojeť ukončuje velká hlavice z polodrahokamu záhněda.

Meč měl svou roli při korunovaci českých králů. Biskupem posvěceným mečem se panovník nejprve opásal, poté ho odložil na oltář a na závěr korunovace jím pasoval rytíře.



Plášť s límcem kroužkové zbroje svatého Václava

Železo, zlato; obvod 126 cm, váha přibližně 1 kg. Železné kroužky z taženého drátu o průměru 6 mm jsou spojovány po čtyřech v jednom a snýtovány.



Plášť, zesilující ochranu ramen, byl na pravém rameni dělený a spínaný pravděpodobně šněrováním. Límeček, lemovaný řadami zlatých kroužků, byl zřejmě původně závěsem přilby z 10. století, tvořil tzv. barmici (chrániče uší a krku). Nejspíše ve 14. století byl sňat a přidán na plášť, kryjící krk a ramena.

Relikviářová busta svatého Václava



Stříbro, zlacení, ametysty, skleněné imitace; výška 59,5 cm, šířka 45,3 cm; Čechy, kolem roku 1500. Relikviář v podobě poprsí sv. Václava objednal český král Vladislav Jagellonský v roce 1497 a posléze ho daroval do pokladnice chrámu sv. Víta, sv. Václava a sv. Vojtěcha. Ve schránce v hlavě byly uloženy dva zuby sv. Václava a v trupu světce spodní čelist. Relikviář byl umístěn ve svatováclavské kapli na náhrobku sv. Václava a o velkých svátcích se stavěl (spolu s relikviáři sv. Vojtěcha a sv. Víta) na hlavní oltář katedrály.

PŘÍBĚH ČESKÝCH KORUNOVAČNÍCH KLENOTŮ PO ROCE 1918

Příběh českých korunovačních klenotů po roce 1918 s sebou od samého počátku nese jeden zásadní protiklad. Klenoty přirozeně nenajdeme v žádné z našich republikánských ústav mezi státními symboly, ale když se ohlédneme zpět a pokusíme se vstoupit do posledních bezmála sta let našich dějin, zjistíme, že příběh žádného z těch oficiálních nebyl tak bytostně spojen s osudy českého národa a společnosti v dramatickém 20. století.

S obnovením české státnosti v říjnu 1918 a vznikem Československé republiky se české korunovační klenoty staly do jisté míry nechtěným reliktem doby monarchie. Po rozpačitém přešlapování k nim státní představitelé politicky, národnostně i kulturně rozmanité první republiky našli kladný, ale nikoli zcela upřímný vztah, který byl demonstrován během velkolepých oslav svatováclavského milénia v roce 1929. Zásadní změnu přineslo až bolestné období německé okupace českých zemí. Dramatický převoz klenotů do slovenské Žiliny a zpět v době mnichovské krize, kdy se klenoty staly přímým svědkem ztráty historického území Čech a Moravy. Bezprecedentní zneužití symboliky klenotů v rámci nacisty pokřivené svatováclavské tradice, známá legenda o Heydrichově svévolné korunovaci zaplacené vlastním životem nebo naopak v obecném povědomí bohužel dosud zcela neukotvený, ale mimořádně silný příběh vystavení kopií českých korunovačních klenotů na světové výstavě v New Yorku v roce 1939, kde se i díky nim stal pavilon po 15. březnu již neexistujícího Československa hlavním symbolem rodícího se druhého zahraničního odboje.

Po odvrácení bezprostředního ohrožení existence státu a národa byly klenoty v říjnu 1945 slavnostně vyzvednuty z úkrytu ve sklepení Pražského hradu a jejich historický státoprávní význam byl plně rehabilitován. Bohužel již velmi záhy se nový režim nastolený v únoru 1948 nezdráhal, podobně jako ten nacistický, využít tuto nejcennější národní relikvii ve své zvrácené propagandě. Na hluboce zakořeněném vnímání klenotů jako symbolu národní a státní suverenity se ovšem nic nezměnilo, což se projevilo zejména při jejich protestně cítěném vystavení jen pár měsíců po srpnové okupaci v roce 1968. Od nánosů komunistické ideologie očistil symboliku klenotů až listopad 1989, kdy se „vláda navrátila“ do rukou českého lidu. Důležitějším státoprávním mezníkem ve vztahu k českým korunovačním klenotům se však stal až rozpad Československa a obnovení samostatného českého státu v roce 1993.

České korunovační klenoty jsou historicky a umělecky nejvýznamnějším symbolem české samostatnosti a státnosti. Navzdory různým „pokrokovým“ úvahám se po zániku monarchie nestaly pouhým muzejním exponátem, jakýmsi „číslem ve vitríně“, ale vždy byla zachována úcta k tradici jejich uložení, neoddelitelně spojené s historickou i legendární postavou sv. Václava. Jedním z projevů této kontinuity je symbolické rozdělení klíčů od Korunní komory mezi přední státní, samosprávné a církevní představitele, které se od roku 1918 několikrát proměnilo v reakci na státněpolitické události a vývoj státoprávního uspořádání a jehož kolektivní princip nebyl v obou dobách nesvobody respektován.

Klenoty opouštějí místo svého uložení pouze při významných příležitostech a jejich výstavy se vždy těší obrovskému zájmu veřejnosti, v němž lze mimo jiné spatřit připomínku národních manifestací z roku 1867, kdy se insignie českých králů naposledy vrátily z Vídně a od té doby se nepřetržitě nacházejí na českém (československém) území. Ani současné výstavy provázené hojnou účastí

a tradičním čekáním v dlouhých zástupech nejsou pouhou veřejně sdílenou atrakcí, ale nadále zůstávají také tichou osobní i společenskou adorací, projevem přirozené úcty k národnímu, státnímu a duchovnímu symbolu, jehož význam vždy rostl v těžkých dobách, na které se v těch lehkých přirozeně zapomíná. Klenoty byly a stále jsou živým symbolem a zdrojem národní i státní hrdosti pramenící ze slavné minulosti, jedinečným prostředkem národní sebeidentifikace obyvatel zemí Koruny české i závazkem pro naši budoucnost. Tento tradiční a v jistém smyslu posvátný vztah českého národa k svatováclavské koruně a její symbolice přitom není pouze novověkým projevem národního obrození, ale pochází již od samého počátku její existence – od doby „*Otce vlasti*“. Právě tato úcta „*čeledě sv. Václava*“ k českému a evropskému dědictví Karla IV. je určující i pro místo českých korunovačních klenotů v době republikánské.



Klíč č. 1 od českých korunovačních klenotů, který je v současné době v držení prezidenta republiky. Až do roku 1941, kdy se tohoto a zbylých šesti klíčů zmocnil Reinhard Heydrich, byl klíč dlouhá desetiletí svěřen pražskému arcibiskupovi, od roku 1945 Národnímu shromáždění. Prezident republiky se stal pomyslným „prvním z klíčníků“ až v roce 1970.

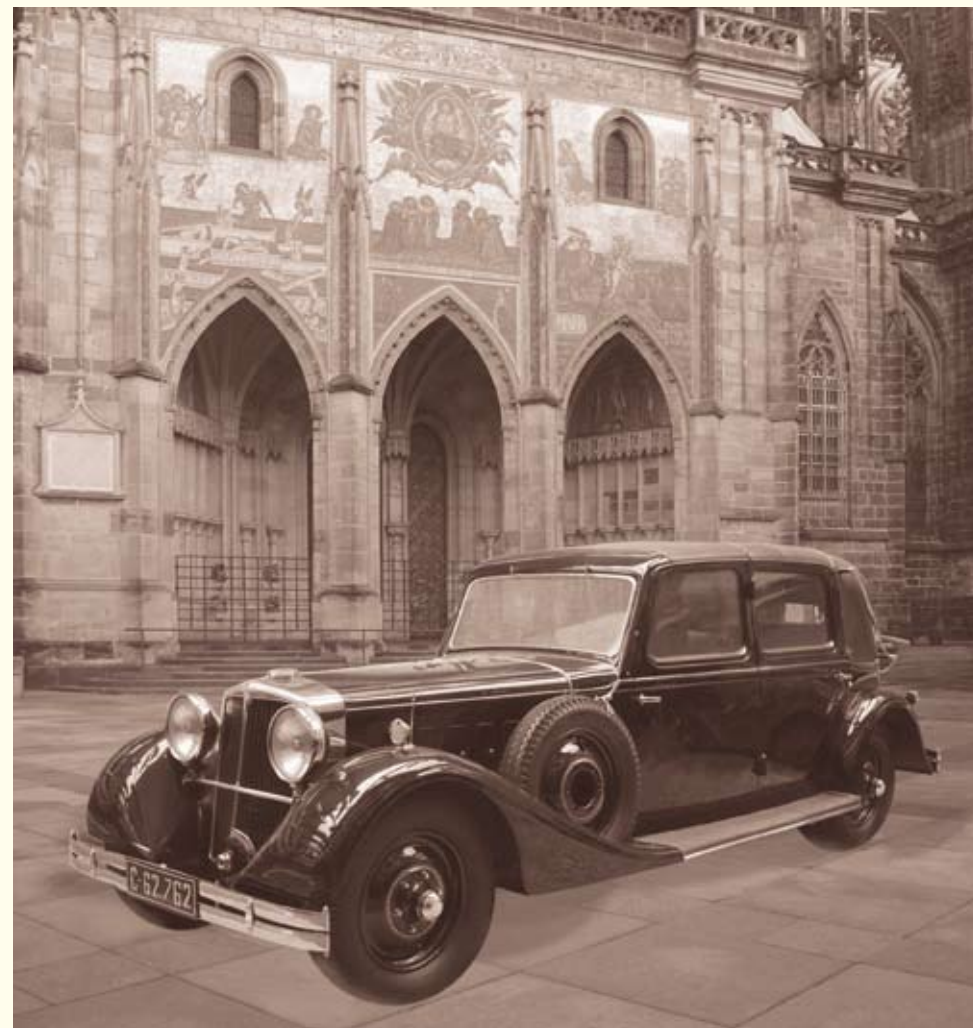




Svatováclavské milénium 1929 – promluva biskupa Antonína Podlahy na slavnostním zahájení výstavy klenotů dne 22. září v dostavěné katedrále sv. Víta.

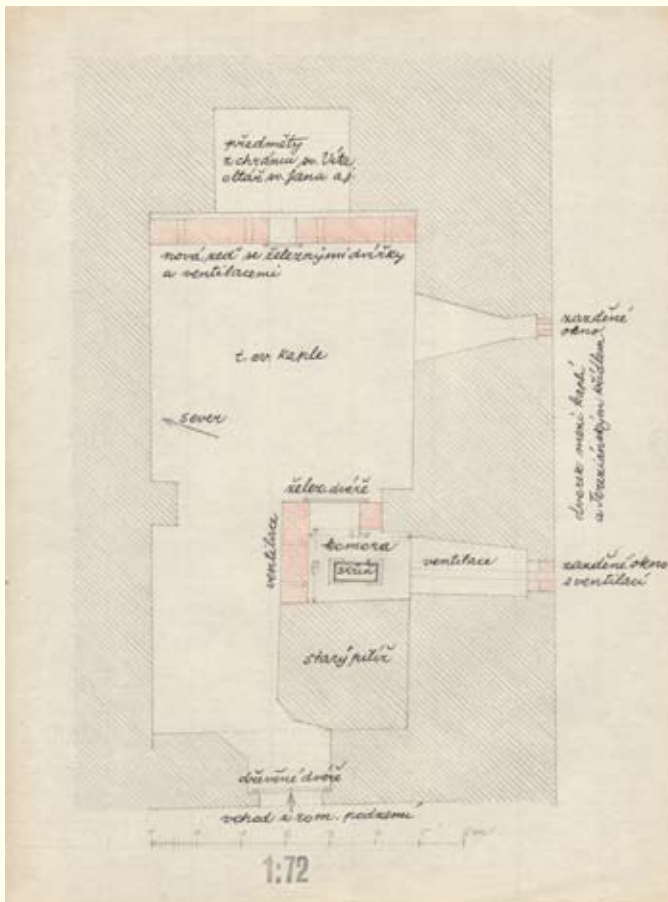


Pouzdro na královské jablko s vyobrazeným středním znakem Československé republiky, tedy i se znaky Slovenska a Podkarpatské Rusi, pořízené u příležitosti svatováclavského milénia v roce 1929 a vyjadřující celostátní rozměr symboliky klenotů.



V době mnichovské krize a hrozícího vypuknutí války s nacistickým Německem v září 1938 našly klenoty dočasný úkryt v žilinské pobočce Národní banky, kam byly tajně a za dramatických okolností převezeny prezidentskou Tatrou 80 – posledním vozem T. G. Masaryka.





Kvůli postupu spojeneckých vojsk a hrozícímu nebezpečí leteckého bombardování Pražského hradu byly české korunovační klenoty dne 10. února 1944 vyzvednuty z Korunní komory a po zdokumentování jejich stavu následujícího dne tajně uloženy do speciální komory s betonovým stropem, přizděné k jihozápadnímu rohu tzv. kaple v románském podlaží Starého královského paláce (plány skutečného provedení zpracované přednostou Stavební správy Pražského hradu architektem Pavlem Janákem, 1943–1944).

Ve východním výklenku tzv. kaple našly úkryt části náhrobku sv. Jana Nepomuckého a další cenné umělecké předměty z katedrály sv. Víta. Na přesněji nedatovaném snímku z roku 1943 zatím chybí ochranná zeď vybudovaná v létě tohoto roku.



Výstava českých korunovačních klenotů v roce 1968 u příležitosti 50. výročí vzniku Československa byla v důsledku předchozího pošlapání československé suverenity vojsky Varšavské smlouvy protestně citěna a setkala se s obrovským zájmem veřejnosti. Na pokyn prezidenta Ludvíka Svobody byla smutečně pojatá výstava, zahájená 26. října, prodloužena o dva týdny až do 17. listopadu.



Ceremoniál otevření Korunní komory dne 23. října 1998 za účasti biskupa Václava Malého (zastupujícího pražského arcibiskupa Miloslava kardinála Vlka), prezidenta republiky Václava Havla, předsedy vlády Miloše Zemana, předsedy Senátu Petra Pitharta, předsedy Poslanecké sněmovny Václava Klause, probošta Metropolitní kapituly u sv. Víta biskupa Jaroslava Škarvady a pražského primátora Jana Koukala (zleva).

ČESKÉ KORUNOVAČNÍ KLENOTY

Soubor korunovačních klenotů tvoří svatováclavská koruna s čepičkou, poduškou a pouzdrem, královské jablko s pouzdrem, královské žezlo s pouzdrem a korunovační roucho. Korunovační klenoty jsou vystavovány pouze při výjimečných příležitostech: letos se tak děje při příležitosti oslav 100 let naší republiky a 25. výročí vzniku samostatné České republiky.



Svatováclavskou korunu nechal kolem roku 1344/45 zhotovit (a později mezi lety 1374–1378 ještě upravit) Karel IV. Věnoval ji sv. Václavu a určil, že bude spočívat na světcově lebce. Koruna je z 21–22karátového zlata, zdobí ji 96 drahých kamenů (smaragdy, safíry, rubíny, spinely, rubelit, akvamarín), 20 perel a safírová kamej s reliéfem Ukřižovaného Krista vsazená do zlatého vrcholového křížku. Poprvé byla použita 2. září 1347 při korunovaci Karla IV., naposledy při korunovaci Ferdinanda V. dne 7. září 1836. Hmotnost koruny je 2,358 kg.

Královské jablko a žezlo z let 1533–1534 byly vytvořeny pro českého a římského krále Ferdinanda I., původně sloužily jako osobní habsburské klenoty a součástí českého korunovačního souboru se staly až v 17. století (gotické jablko a žezlo, které dříve patřily ke svatováclavské koruně, se dnes nacházejí ve Vídni ve sbírkách Hofburgu).



Královské jablko z 18karátového zlata zdobí 8 safírů, 6 spinelů, 31 perel a detaily provedené technikou emailu. Jablko, završené zlatým křížem, sestává ze dvou polokoulí spojených prstencem. Obě polokoule jsou pokryty reliéfy s náměty ze Starého zákona (nahore Zápás Davida s Goliášem a Pomazání Davida na krále, dole Adam klečí před Stvořitelem, Uvedení Adama do ráje, Stvořitel varující Adama a Evu před stromem poznání).



Královské žezlo ze zlata stejné ryzosti jako jablko je zdobené 4 safíry, 5 spinely, 62 perlami a emaillem. Plochu žezla pokrývá jemně cizelovaný dekor s motivem vinných úponků, lístků a akantů. Hlavičce má tvar květu se stvolý, zakončenými drahými kameny a perlami.



Korunovační roucho představuje nejmladší součást souboru korunovačních klenotů. Plášť byl ušit zřejmě pro korunovaci Ferdinanda IV. v roce 1653, ale jeho doložené použití známe až v roce 1723. Látku z první třetiny 17. století (hedvábnou tkaninu zdobenou zlatou nití) doplňuje po celém obvodu pláště s vlečkou lemování hermelínem (bílou zimní kožešinou lasice hranostaje, s černými špičkami ocásků).

KORUNNÍ KOMORA

Korunovační klenoty jsou od roku 1791 trvale uloženy v Korunní komoře nad jižní předsíní katedrály sv. Víta na Pražském hradě, s výjimkou korunovačního roucha, které je uloženo v klimatizovaném depozitáři sbírek Pražského hradu. Současný vzhled jinak původního, středověkého prostoru Korunní komory výrazně dotvořily úpravy v roce 1867. Z této doby pochází malířská výzdoba stěn a veškeré vnitřní zařízení, včetně bohatě zdobené schránky na korunovační klenoty. Komoře je nejnepřístupnějším

místem Pražského hradu, jediný vstup k ní vede kovanými dveřmi ze Svatováclavské kaple. K otevření těchto dveří se musí sejít všech sedm držitelů klíčů: prezident ČR, předseda vlády ČR, arcibiskup pražský, předseda Senátu ČR, předseda Poslanecké sněmovny ČR, probošt Metropolitní kapituly u sv. Víta v Praze a primátor hl. města Prahy.



SYMBOLICKÁ MOC ČESKÝCH KORUNOVAČNÍCH KLENOTŮ

16. ledna – 23. ledna 2018

Vladislavský sál

Hlavní autor výstavy: Petr Kroupa

Autoři textů: Jakub Doležal, Petr Chotěbor, Petr Kroupa, Marian Pliska

Architektonické řešení: Architekti Hrůša & spol., Ateliér Brno, s.r.o.

Grafický design a realizace výstavní grafiky: Jiří Sušanka

Realizace: Emtandem, s.r.o., Martin Janda, Lotech Design, spol. s r.o.,

Roman Bártů, Stahl – stěhovací služba, spol. s r.o.

Informace

Upozorňujeme, že při vstupu do výstavního prostoru budete procházet bezpečnostním rámem – dbejte pokynů bezpečnostních pracovníků. Kolem vitríny s klenoty prosím procházejte plynule. Trasa prohlídky je jednosměrná, uložena zavazadla si vyzvedněte ihned po opuštění výstavního prostoru.



Zákaz konzumace potravin a nápojů



Zákaz vstupu s kočárky



Zákaz kouření



Zákaz vstupu se psy



Povinnost odložit větší zavazadla a deštníky v šatně



Zákaz vstupu s PET lahví



Zákaz fotografování s bleskem

Prosíme, vypněte vyzvánění svých mobilních telefonů.

Na konci prohlídkové trasy se nachází obchod s dárkovými předměty.

Vydala Správa Pražského hradu, 2018

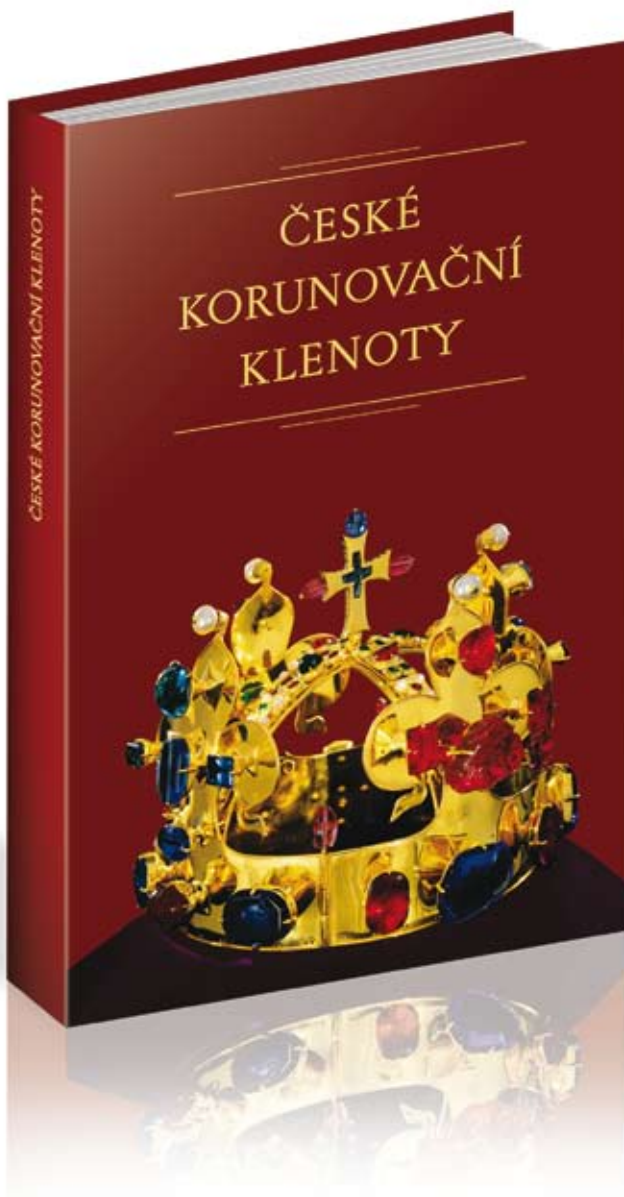
Fotografie: © Správa Pražského hradu, foto Jan Gloc

© Metropolitní kapitula u sv. Víta v Praze

© Archiv Pražského hradu

© Archiv Kanceláře prezidenta republiky

© Karel Cudlín



Kniha obsahuje na více než osmdesáti stranách

- informace o historii korunovací českých králů
- poznatky o drahých kamenech
- detailní popis Svatováclavské koruny, žezla, jablka a dalších součástí korunovačních klenotů
- popis osudu souboru českých korunovačních klenotů od zhotovení až po současnost
- více než 50 barevných fotografií

Knihu a další suvenýry můžete zakoupit na konci prohlídkové trasy.